

Josep Vicent Boira

La salut del valencià

Fa poques setmanes, un grup de persones vam anar a dinar a un restaurant de renom de València guardonat amb una estrella Michelin el 2003. El menú del dia d'una jornada laborable ho feia assequible. Tot va anar de primera fins a finalitzar, quan a una mica de llet tan usual després d'un dinar. Ni el cambri, ni la maître i sommelier del prestigiós local van saber respondre a la demanda del client amb l'excusa que "no entenien el valencià". He d'assenyalar que l'escena es va resoldre no sense una certa incomoditat. Però el mior de tot va ser que la dona en qüestió, esposa del prestigiós cuiner que treballava als fogons, ens va dir que si aquest "incident" s'hagués produït amb els seus dos fills petits presents, no hi hauria hagut cap problema, "ja que ells entenen i parlen perfectament el valencià". Disculpe el lector l'anècdota, però l'exemple mostra fins a quin punt és important l'escolarització en un territori de consciència *soft* com el de la Comunitat Valenciana. No estem parlant només d'un nombre major d'usuaris d'una llengua (qüestió quantitativa), sinó de la desactivació d'una barrera i de la normalització d'un ús (qüestió qualitativa). Avui, 222.236 xiquets i xiquetes estudien en llengua pròpia al meu país. Els problemes del sistema escolar actual són molts, començant per la fragmentació i diversitat territorial i acabant per la falta de continuïtat del sistema en cicles superiors a la primària (la demanda potencial d'ensenyament en valencià podria arribar fins als 421.000 alumnes si el govern fera els seus deures), però vist en una perspectiva històrica, ni Teodor Llorente, pare de la Renaixença valenciana, ni Joan Fuster no hagueren pogut somiar aquesta situació. Em sembla doncs a l'actitud il·lusionant d'Albert Manent, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, sobre la situació de la llengua compartida.

J.V. BOIRA, professor de la Universitat de València

Una de les associacions que amb més clarividència està treballant per dignificar la llengua pròpia en l'àmbit educatiu és Escola Valenciana, ens coordinador d'associacions nascut el 1984. L'orientació actual de les seues campanyes incideix en un tema clau: el valencià no té color polític. Em sembla un missatge assenyat. Només des de l'assumpció que una llengua no és propietat de ningú (per ser-ho de tots) en serà possible la supervivència. I si la llengua s'ha de salvar, no és sol per motius patriòtics. És perquè també és un instrument útil de comunicació i de feina. A la seua campanya, Escola Valenciana materialitza el seu missatge a tres rostres de dona, dues valencianes i una anglesa: el de Laura R., intèrpret a Hong Kong, amb domini de set llengües; el de Maria M., professional de la comunicació, que treballa a Cork, i el de Louise M., nascuda a Man-

JORDI BARBA

chester, però que ha matriculat el seu fill en les línies en valencià perquè puga dominar, en el futur, el castellà, el valencià i l'anglès. En aquesta campanya, no hi ha ni grans proclames de tints heroics ni retòrica de batalla. Hi ha missatges directes: la llengua és de tots, els xiquets i xiquetes són importants, el domini de la llengua pròpia obre les portes a d'altres i per a tot això no importa d'on vingues (fins i tot en vuit llengües s'ha publicitat la campanya).

Em reafirme en una idea ja esbossada: València és un calidoscopi. S'ha de fer girar diverses vegades perquè els seus cristalls adopten una forma comprensible. A la primera, tot sembla fragmentat i informe. Però gires el tub de miralls amb paciència i apareixeran formes i colors inaudits. També el tema de la llengua! Com a exemple en el camp jurídic, vegeu el bloqueig legal al secessionisme lingüístic que han establert les 37 sentències del Tribunal Suprem avalant la unitat de la llengua catalano-valenciana, l'última de març d'aquest any 2011. O en el camp social, la retolació en valencià dels centres de Mercadona o a l'edició en aquesta llengua de la revista de l'empresa Consum,

tots dos titans de la distribució alimentària. O vegeu, en un matí de dissabte del mes d'abril passat a la ciutat de València, la significativa coincidència de la intervenció al matí en llengua pròpia de l'arquebisbe Carlos Osoro davant les 800 persones reunides al Fòrum Cristianisme i món d'avui i el concert a la vesprada dels grups Obrint Pas i La Gossa Sorda davant de 8.000 joves.

Amb tot, que la llengua pròpia no tinga color polític no vol dir que no haja de ser matèria de debat a la campanya electoral. Tots els partits han de mostrar les seues cartes sobre això (i el primer el que governa, el Partit Popular) davant els pares i mares d'aquests 222.236 xiquets i xiquetes que estudien en valencià avui, davant els altres milers que per diferents motius no ho poden fer (entre ells que el valencià a l'educació concertada està absent excepte a les matèries obligatòries), davant el 25% d'estudiants que reben classes en llengua pròpia a la Universitat de València o a la Jaume I de Castelló i, sens dubte, davant persones com Laura R., Maria M. i Louise M.●

Màrius Carol

Dues o tres coses

Anne Sinclair és un rostre que coneixen perfectament els francesos, ja que va presentar un programa d'entrevistes a TF1 durant tretze anys, i en l'actualitat treballa per a Canal+ França. *Paris Match* i *Le Journal du Dimanche*. La seua popularitat li va permetre aparèixer per sobre de Carla Bruni en una enquesta sobre qui preferirien com a primera dama, quan tot hom donava per fet que el seu marit, Dominique Strauss-Kahn, actual director general de l'FMI, seria el rival del PSF contra Nicolas Sarkozy. L'edició italiana de la revista *Vogue* li va dedicar un article en el qual fins i tot la qualificava com la nova Carla. Tanmateix, l'acusació d'agressió sexual de Strauss-Kahn poden haver acabat amb les seves aspiracions polítiques. Tot i així, la seva esposa, Anne Sinclair, ha estat rotunda a afirmar que no es creu gens ni mica la denúncia, que està convençuda que es restablirà la innocència del seu marit i que els mitjans haurien d'actuar amb total discreció i respecte. No és la primera ve-

Ara Strauss-Kahn no només necessita la fe de la seva esposa, sinó el veredict dels tribunals

gada que dona la cara pel seu espòs quan s'ha vist immers en un embolic de faldilles, però aquesta vegada no es tracta d'una infidelitat, sinó d'un presumpte delict.

La parella dels Strauss-Kahn forma un tàndem ambiciós que semblava cridat a regnar a l'Elisi. Els acusaven de pertànyer a la *gauche caviar*, però això inquieta escassament els francesos, gairebé tan poc com la vida sempre escandalosa dels seus presidents. Ella posseïx un currículum brillant (és llicenciada en Dret i en Ciències Polítiques) i una refugent fortuna: el seu avi va ser un gran marxant (la mare la va pintar Picasso) que li ha permès heretar una formidable col·lecció d'art. L'any passat va vendre una de les seves 160 teles de grans pintors, en concret *L'odalisca, harmonia blava*, de Matisse, per 33,6 milions de dòlars. No ha d'estranyar, doncs, que tingui un luxós riad a la medina de Marràqueix, un apartament a la place des Vosges de París o una casa a Washington de quatre milions.

En qualsevol cas, Anne Sinclair va marxar a Washington quan el seu marit va ser nomenat per l'FMI. Hi publica un blog sobre política internacional i està ultimant un llibre sobre els EUA. De fet, té diverses obres publicades, una de les quals es titula *Dues o tres coses que jo sé d'ells*, on dona el seu punt de vista sobre celebritats que sovint han tingut problemes per congeniar la vida pública i la privada. Cap d'elles però no va forçar ningú a mantenir una relació. Samuel Johnson mantenia que el nostre ànim s'inclina a confiar en aquells que no coneixem, perquè encara no ens han enganyat. Strauss-Kahn no només necessita la fe de l'esposa, sinó el veredict dels tribunals. Hi ha línies que quan un les creu no canvia de país, però si de territori moral: la consciència s'ha de poder ensenyar com un passaport.●

Oriol Pi de Cabanyes

Bascos i catalans

Al País Basc la gent ha crescut amb la consciència que és cosa dura i pesada la transformació de la matèria mineral terrestre en una multiplicitat de formes útils. Al nostre Mediterrani no. Allí extracció i aquí transacció. Aquí negociadors versàtils, adaptables, pactistes, allí entestats i durs de pelar.

Es pot dir que aquells antics càntabres que avui són els bascos resulten en molts aspectes semblants als castellans. Gent de colla i de brega, perseverants, obstinats. L'aportació del de Loiola en favor de la flexibilitat de les ànimes pot haver estat més providencial que enlloc al País Basc.

Potser aquesta tribu dels éuscarcs, que són tot un caràcter, fets d'una peça, mai no li agrairan l'esforç pacificador en tant que el més modern actiu patriòtic que

se'ls hagi pogut atorgar. El de Loiola i els seus successors de la Universitat de Deusto breguen encara avui en favor d'una estratègia conformitat enfront d'una realitat sempre tossuda.

Els fets són tossuts, sí. Saber-ho ja és tenir molt de guanyat. Però de vegades s'esdevé que més tossuts que els fets ho són els éssers humans. És una evidència que, per a bé i per a mal, aquí mai no hem acabat de saber del tot. Ni en això no som leninistes. Més aviat fem la viu-viu, som poc disciplinats. Mentre els bascos han aixecat bancs, companyies navilieres, siderúrgies, ordes religiosos, orfeons, nosaltres hem fabricat alguns comerciants i uns quants artistes de l'arquitectura, la música, la ploma o el pinzell.

El nostre geni s'ha encarnat individualment, i individualment ha tirat al dret...

Ens ha costat, i ens costa molt, sentir com a pròpia la comunitat. Llevat del Barça d'en Pep, triomfem i fracassem, ai!, en solitari. Els bascos, mentrestant, fan pinya, units fan força, avancen en tropell, es proven en l'arrossec de pedres o en la naumàquia de les traineres empeses per una dotzena de naúxers i el timoner.

La mateixa Companyia de Jesús va néixer en un temps de primacia del guerrer i de l'aventurer colonial més que no pas del qui fa tractes o pacta. És el fruit de l'hegemonia dels amples horitzons atlàntics enfront dels límits més a mesura humana del Mediterrani. Amb el desplaçament de l'epicentre del món concret dels sentits cap al món absolut dels valors ultraterrens, en el segle XVI, va arribar també curiosament l'establiment modern de l'Estat.●